

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2899

Vragen van de leden **Toorenborg** (CDA), **Buitenweg** (GroenLinks), **Van Nispen** (SP) en **Kuiken** (PvdA) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *seksueel misbruik binnen de gemeenschap van Jehova's Getuigen* (ingezonden 4 juli 2018).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 16 augustus 2018). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nr. 2846.

Vraag 1

Is het waar dat tenminste een vijftal slachtoffers aangifte van seksueel geweld binnen de Jehova's Getuigen heeft gedaan?¹ Zo nee, wat is er dan niet waar? Heeft u een actueel overzicht van het aantal aangiftes?

Antwoord 1

Ja, dat bericht is juist.

Vraag 2

Bieden deze aangiftes aanknopingspunten voor nader onderzoek naar de gemeenschap van Jehova's Getuigen? Zo ja, in welke fase bevindt het onderzoek zich? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Er is sprake van lopend strafrechtelijk onderzoek, dat kan resulteren in vervolging en berechting. Ik kan daar geen mededelingen over doen.

Vraag 3

Herkent u het beeld dat slachtoffers die aangifte hebben gedaan of overwogen, bij de politie een gebrek aan kennis over de organisatiestructuur van de Jehova's Getuigen ervaren? Zo ja, wat gaat u doen teneinde er voor te zorgen dat die kennis wel ontstaat? Acht u het bijvoorbeeld wenselijk dat aangiftes gebundeld gaan worden? Zo nee, waarom niet?

¹ Dit naar aanleiding van een gesprek op 14 juni jl. tussen kamerleden van CDA, GL, SP en PvdA met vertegenwoordigers van Stichting Reclaimed Voices die er is voor slachtoffers van seksueel misbruik binnen de organisatie van Jehova's Getuigen

Antwoord 3

Nee, dit beeld herken ik niet. Het kan wel zijn dat een individuele politiemedewerker in eerste aanleg niet op de hoogte is van de organisatiestructuur van de Jehova's Getuigen. Echter, na een melding dan wel na een informatief gesprek, zal alle noodzakelijke informatie ten behoeve van het onderzoek worden vergaard (dus ook over de organisatiestructuur van de betreffende religieuze instelling). De Stichting Reclaimed Voices heeft de politie en het OM ook van informatie over de Jehova's Getuigen voorzien. Politie en het OM kunnen vanuit hun professionaliteit en kennis inschatten of het wenselijk is aangiftes te bundelen. Dit is een operationele beslissing, het is niet aan mij hier een oordeel over te hebben. Overigens, in de praktijk gaat men hier terughoudend mee om.

Vraag 4, 5

Worden de aangiften, die slachtoffers van seksueel geweld binnen de Jehova's Getuigen in verschillende regio's doen, landelijk geregistreerd? Zo nee, waarom niet?

Op welke wijze gaat u er voor zorgen dat de aangiften die zijn gedaan accuraat worden opgepakt, met de juiste kennis van zaken van de bijzondere context, op een wijze die voldoende recht doet aan het mogelijk bredere probleem dan uit individuele aangiftes blijkt?

Antwoord 4, 5

Ja, er is landelijk zicht op de aangiften die in de verschillende regio's zijn gedaan.

Bij het Openbaar Ministerie (OM) zijn de aangiften zorgvuldig in behandeling genomen door gespecialiseerde zedenofficieren in de regio's. Daarbij is oog voor de context van de zaken.

Vraag 6

Kent u ook de signalen dat Jehova'sGetuigen zich beroepen op het verschoningsrecht? Zo ja, bent u bereid te onderzoeken welke rol het verschoningsrecht gaat spelen indien het tot een verruiming van de aangifteplicht komt? Kan het «verschoningsrecht van de geestelijke» zo ver reiken dat een heel kerkgenootschap zich kan beroepen op dat verschoningsrecht?

Antwoord 6

Ja, die signalen zijn bekend bij het OM. Het gaat echter om een beperkt aantal gevallen.

Met betrekking tot het verschoningsrecht kan het volgende worden opgemerkt. Op grond van artikel 218 van het Wetboek van Strafvordering komt onder andere aan geestelijken een verschoningsrecht toe. Het verschoningsrecht komt toe aan individuen en niet aan organisaties. Een kerkgenootschap kan dus geen beroep doen op het verschoningsrecht. Het verschoningsrecht van artikel 218 Sv komt niet toe aan iedere aanhanger van een geloof, maar slechts aan «geestelijken». De volgende omstandigheden spelen een rol bij de beantwoording van de vraag of iemand een «geestelijke» voor het doel van artikel 218 Sv is: of de betreffende persoon een opleiding tot geestelijke heeft afgerond (vereiste van specifieke deskundigheid en algemeen aanvaarde normen over uitoefening), of hij leiding geeft aan een geloofsgemeenschap, of hij door een geloofsgemeenschap als geestelijke wordt aangemerkt, of hij geestelijke werkzaamheden verricht en of die werkzaamheden een duurzaam karakter dragen. Het verschoningsrecht strekt zich bovendien slechts uit over bepaalde informatie. Er kan alleen een succesvol beroep op het verschoningsrecht worden gedaan als sprake is van informatie die verband houdt met een in het algemeen belang noodzakelijke hulpverleningstaak waarvoor een geheimhoudingsplicht geldt. Daarbij kan ten aanzien van geestelijken worden gedacht aan het verlenen van bijstand aan een gelovige in geestelijke nood. Als informatie verband houdt met andere werkzaamheden of activiteiten, dan zal een beroep op het verschoningsrecht niet worden gehonoreerd. De beoordeling of iemand een succesvol beroep kan doen op een verschoningsrecht is uiteindelijk aan de rechter. Gelet op de samenhang tussen de aangifteplicht en het verschoningsrecht zal dit aspect bij het onderzoek naar uitbreiding van de aangifteplicht betrokken worden.

Vraag 7

Bent u er van op de hoogte dat volgens interne instructies (zie de brief van 1 september 2017 aan alle ouderlingen) informatie over Jehova's getuigen die van seksueel kindermisbruik beschuldigd zijn (vastgesteld of niet) in een envelop moet worden gedaan met daarop de naam van de persoon en de vermelding «niet vernietigen»? Bent u er tevens van op de hoogte dat deze envelop in een vertrouwelijk archief bewaard moet blijven en dat deze informatie ook van personen wordt bijgehouden die geëxcommuniceerd zijn? Zo ja, in hoeverre is hier sprake van het verwerken van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten zoals bedoeld in artikel 10 van de AVG? Is het voor Jehova's Getuigen toegestaan deze gegevens te verwerken? Zo nee, wat gaat u hieraan doen?

Antwoord 7

Ja, van die interne instructies heb ik kennis genomen. De Jehova's Getuigen verwerken persoonsgegevens van aangeslotenen en vallen daarmee onder het regime van de AVG. Dit betekent dat zij zelf de verantwoordelijkheid dragen voor het voldoen aan de eisen die de AVG stelt aan het verwerken van hun persoonsgegevens. De verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens zoals gegevens over gezondheid, gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid is verboden. Een uitzondering op dit verbod geldt voor de verwerking van gegevens over bijvoorbeeld seksueel gedrag of seksuele gerichtheid door een stichting, een vereniging of andere instantie zonder winstoogmerk die op politiek, levensbeschouwelijk, godsdienstig of vakbondsgebied werkzaam is. Dat is ingevolge artikel 9, tweede lid, onder d, mogelijk als het past binnen haar gerechtvaardigde activiteiten en als dat met passende waarborgen omgeven is. Persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten mogen ingevolge artikel 10 van de AVG alleen worden verwerkt onder toezicht van de overheid. Of sprake is van de verwerking van dergelijke persoonsgegevens door de Jehova's Getuigen kan ik niet opmaken uit de interne instructie van 1 september 2017. De Autoriteit Persoonsgegevens is de onafhankelijke toezichthouder die de bescherming van persoonsgegevens bevordert en bewaakt en toeziet op de toepassing van de AVG.